

Ema kogemus: laps harjub kooliga jõuluks

“Lastele on see täielik tööaasta,” ütleb kooliaja kohta üheksat last kooli saatev **Katrin Rannala**, kelle kogemust mööda käivad emad esimesed kolm aastat ka ise koolis.

Malle Pajula

malle@epl.ee

“Elu läheb kinnisemaks, enam nõnda palju majast välja ei pääse, tuleb õpetada ja järgmise päeva riideid pesta-triikida,” teab 11 lapse ema Katrin, kelle kaks väiksemat tüdruku jäädavad tänavu veel koju. Väiksema maa-kooli jagu lapsi on andnud talle võimaluse jälgida, mida koolimineku perele tähendab. Nii on ta juba üheksa korda näinud, kuidas esimesel septembril istub seitsmeaastane mudilane suures toas keset põrandat ja laotab koolist kaasa saadud raamatuid laiali.

Väiksemate õhin nakatab kõiki

“Nad on kõik oma raamatu-hunnikuga nii teinud,” meenutab Katrin helge näoga. Tema sõnul peab enne lapsega koos kõik läbi vaatama ja õhina ära kuulama, alles siis saab paberid ümber panna ning nime ja klassi peale kirjutada. Seejärel tuleb koos kokku pakkida järgmise päeva koolikott ning juhatada, kuhu sahtlisse miski käib.

“Suuremad lapsed tulevad kohe väiksema ranitsasse näppupidi sorteerima, mis nende ajal teistmoodi oli ning otsivad isegi oma vanad töövihikud võrdlemiseks välja,” naeratab ema. Tema sõnul päritakse väiksemalt ka õpetaja kohta ja kommenteeritakse elutargalt.

“Kodutöös tuleb õpetada ja aidata tegelikult kuuenda klassini, vahel suuremaidki” nendib Katrin. “Kes see nii õpib,” hõiskab seepeale ema juttu pealt kuulnud teismeline poeg tagatoast. “Kahjuks mina,” ei jää Katrin võlgu ning tunnistab, et käib siiaaani koolis. “Ma olen palju targemaks saanud, kogu aeg peab lapsega ühe järje peal olema.” Pereisa Rein tunnistabki, et alati ei oska lapse küsimusele vastata. “Vene keel on mul sõjaväest hästi selge, selles

aitan ning geograafias ja ajaloos vahel ka. Programmid on raskeks läinud, teinekord vaatan kohe isegi huviga,” muheleb ta.

Katrin hinnangul on esimesed kolm klassi vanemate jaoks kõige raskemad, edaspidi on nõnda, et mida suuremaks laps saab, seda enam hakkab ise oma muresid vedama. “Algklassid on aga aeg, mil peab tugevalt neid juuri kasvatama, mis lapse täie tõsidusega õppimisse suhtuma panevad ning õpetavad kooli oma tööks pidama. See on vanemate kõige keerulisem roll,” leiab Katrin. Kui kiiresti lapsed õppimise ja koolis viiksilt istumisega kohanevad, oleneb tema tähelepanekut mööda temperamendist. Mida rohkem on peres õppijaid ees, seda kergemini võtab esimese klassi jüts uue tegevuse omaks.

Haisukotid ja pugejad peatelt teada

Katrin sõnul on esimeses klassis kohe algusnädalal selge pilt, kellega ollakse sõber ning kellest tuleb targu eemale hoida. Ära märgatakse ka see, kes haiseb, keda õpetaja laste arvates justkui rohkem hoiab, kelle ema pole ostnud vihikuid ning kel on ümbrispaber puudu. Vaadatakse ka teiste kulu-nud sandaale või vanamoodsaid pükse.

“Vahel mõtlen kohe hirmuga, et ei saa mitte oma lapsi kehvemini riide panna kui need, kes seal juba ees on. Mina pingutan kasvõi pea halliks ja saan need riided, aga näiteks asotsiaalse vanemate laps ei saa neid endale muretseda. Ta võib olla väga tore laps, kuid ei pääse kohe teistega ühele pulgale,” mõtiskleb Katrin, kes on koos abikaasaga tegelikult ühtse koolivormi pool-daja.

Katrin hinnangul on maal riietesse suhtumine isegi teravam kui linnas. Maal sätib laste eneste tsensuur kõik ühte tegu, nagu ol-daks ühest lastekodust pärit.

“Välimus on esimene, mis lapsele silma jääb ning kas me tahame või ei taha, laps teeb oma hinnangu esmalt just selle järgi,” ütleb Katrin. Tema tähelepanekut mööda rahunetakse aga jõuluajaks maha. “Siis ollakse juba nagu üks pere ja klass ning omasid kaitstakse, kui keegi tuleb mujalt midagi ütlema,” räägib ta.

Kooliminejale kulub 2000 krooni

Rannalate peres saab esimesse klassi mineja alati kõik uued riided. Lapse koolimisepele läheb aga pere kogemust mööda kokku maksma vähemalt 2000 krooni ja seda ka siis, kui on käidud odavamate poodides.

“Laps läheb ju kooli liivakastist, kõik tuleb uus osta. Lisaks töövihikute raha, neljad jalanõud, kahed spordiriided ning ka klassikassa raha, mida võib olla ligi paarsada krooni,” loetleb Katrin.

Oma esimesest koolipäevast mäletab ta uut ruudulist mantlit. Koos Reinuga on neil mees ka koolimütsid. Katrinil oli see õe oma ja vajus avaruse tõttu kõrvadele, Reinul on aga siiani mees tähtis tunne, kui sai vastutuleva õpetaja ees mütsinokast kinni võtta ja teretada.

Rannalad püüavad oma lastele esimest koolipäeva meelde jätta koduse peo ning isa tehtud tordiga.

Rannalate kodu ees olev bussipeatus on nime saanud nende maja järgi. Ometi ei kasuta pere üheksa kooli minevat last seda just väga sageli. Edasi-tagasi koolisõit läheks neil kokku maksma 72 krooni.

MARKO MUMM

Palju läheb lapsi täna esimesse klassi?

Suuremates linnades

Pärnu	583
Tallinn	4170
Tartu	1200

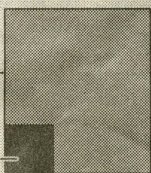
Maakondades

Harju	1412
Hiiu	172
Ida-Viru	1603
Jõgeva	530
Järva	490
Lääne	395
Lääne-Viru	932
Põlva	459
Pärnu	585
Rapla	544
Saare	478
Tartu	598
Valga	484
Viljandi	730
Võru	494

Kokku

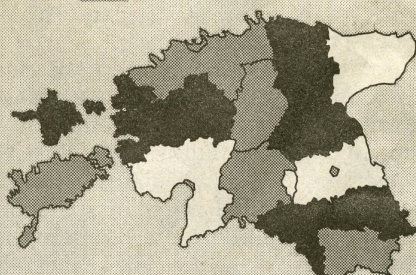
kokku kooli
211 000
õpilast

esimesse klassi
15 859

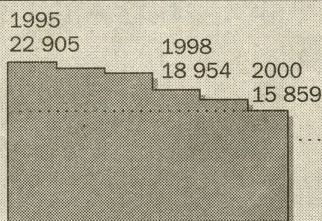
Esimese klassi lapsi 10 000 elaniku kohta

- palju, üle 120
- keskmiselt, 100-120
- vähe, alla 100

Eestis keskmiselt
110 last

Iga aastaga vähem

Proгноosi järgi
läheb 2007. a
esimesse
klassi vaid
12 000 last.

Allikad: haridusministeerium,
Kesk-Eesti statistikabüroo, EPL

Graafika
Alvar Jaakson

Koolivaheajad

sügisvaheaeg	21.-29. oktoober
jõuluvaheaeg	23. detsember - 7. jaanuar
kevadvaheaeg	17.-25. märts
suvevaheaeg	3. juuni - 31. august